

Cynorthwyo cwsg eich plentyn

Gwybodaeth i rieni plant anabl

Cynnwys

Rhagymadrodd

Problemau cysgu sy'n effeithio ar yr holl deulu
Pam y gall plant anabl gael problemau cysgu
Beth a all achosi plentyn i ddeffro

Beth a allai fod o gymorth

Gwneud yr ystafell wely'n lle ymlaciol
Cadw dyddiadur Cysgu
Cael trefn amser gwely reolaidd
Unwaith yn y gwely

Chwalu arferion drwg

Llefain i osgoi amser gwely
Techneg 1 – Gadael i'r plentyn lefain
Techneg 2 – Llefain dan Reolaeth
Os yw'r plentyn eich eisiau yn yr ystafell

Byddwch yn amyneddgar a chadarn

Gwobrwyo ymddygiad da eich plentyn

Cael cymorth

Cysylltiadau defnyddiol
Rhagor o ddarllen

Rhagymadrodd

Problemau cysgu sy'n effeithio ar yr holl deulu

Fe all plentyn nad yw'n cysgu'n dda effeithio ar yr holl deulu. Fe all rhieni ganfod eu hunain yn lluddedig, yn methu â meddwl yn eglur ac yn ymlafnio i ymdopi â'u gweithgareddau dyddiol. Fe all y plentyn ganfod ei hun yn teimlo naill ai'n flinedig neu'n orfywiog, ill dau yn arwydd o ddiffyg cwsg. Fe effeithir hefyd ar frodyr a chwiorydd, gan deimlo'n flinedig yn yr ysgol ac weithiau'n filain tuag at y brawd neu'r chwaer, gan aflonyddu ar eu cwsg. Os yw hyn yn parhau dros gyfnod hir o amser, fe all gael effaith andwyol ar iechyd a lles holl aelodau'r teulu.

Y mae llawer o blant yn cysgu drwy'r nos erbyn y byddant yn un flwydd oed, er ei fod yn eitha' normal i gwsg gael ei aflonyddu'n achlysurol oherwydd gwaeledd neu newidiadau eraill yn y drefn arferol. Y mae plant anabl a'r sawl y mae arnynt rai cyflyrau meddygol yn fwy tebygol o gael problemau cyson gyda chysgu.

Y mae yna rai dulliau gweithredu safonol sy'n cynorthwyo pob plentyn, gan gynnwys plant anabl, ond fe allai'r rhain gymryd hwy i weithio, yn dibynnu ar natur cyflwr meddygol neu anabledd y plentyn.

Pam y gall plant anabl gael problemau cysgu

Os yw plentyn yn cael trafferth cysgu, y mae'n bwysig ymfyn cyngor meddygol er mwyn sicrhau nad oes yna achos meddygol.

Y mae plant anabl yn fwy tebygol o gael anhwylderau cysgu, megis diffyg anadl mewn cwsg, sy'n tarfu ar eu cwsg yn y nos. Os amheuir fod yna anhwylder cysgu, fe allai fod ar y plentyn angen treulio noson mewn ysbyty fel y gellir cynnal profion tra ei fod yn cysgu.

Fe allai plentyn y mae arno **anabledd corfforol** ei chael hi'n anodd bod yn gyfforddus yn y nos, neu fe allai brofi anesmwythyd a achosir gan wayw yn y cyhyrau, anymataliaeth neu anawsterau anadlu. Pan fo plentyn yn methu â symud yn annibynnol ac y mae arno angen cael ei droi yn y nos, y mae'n llawer anos i'r plentyn ddysgu bod nosweithiau ar gyfer cysgu. Fe all gweithwyr proffesiynol fedru cynorthwyo; er enghraifft, fe allai ffisiotherapydd fedru rhoi cyngor ynglŷn â safle da i'r plentyn gysgu ynddo neu fe allai meddyg fedru rhagnodi meddyginiaeth i liniaru unrhyw anesmwythyd. Fe all meddyginiaeth ragnodedig plentyn weithiau effeithio ar batrwm ei gwsg, e.e., fe all meddyginiaeth ar gyfer epilepsi achosi anhunedd.

Fe all **cyflyrau niwrolegol** sy'n effeithio ar yr ymennydd, megis parllys yr ymennydd, hefyd achosi problemau gyda chwsg os tarfir ar gylch cysgu-deffro arferol yr ymennydd. Os mai fel hyn yw hi, fe allai meddyg fedru rhagnodi meddyginiaeth i gynorthwyo, ond fe fydd cael trefn arfer reolaidd amser gwely hefyd o gymorth. Y mae'n llesol peidio â defnyddio meddyginiaethau a brynwyd dros y cownter heb yn gyntaf siarad gyda meddyg.

Fe allai plant sydd ag **anableddau dysgu** neu anhawster gyda chyfathrebu ei chanfod hi'n anodd deall pam a pha bryd y mae arnynt angen cysgu. Y mae'n ymddangos bod llawer o blant sydd ag awtistiaeth yn cael eu hamharu gan batrwm cysgu a darfir. Fe allant gael anhawster mynd i gysgu, neu ddeffro yn aml heb unrhyw reswm amlwg neu oherwydd eu bod eisiau ichi dawelu'u meddwl.

Yr hyn a all achosi plentyn i ddeffro

Y mae rhai achosion cyffredin o darfu ar gwsg yn cynnwys:

- Gormod o fwyd siwgrog yn ystod y dydd neu ddiety sy'n uchel mewn ychwanegion.
- Mynd yn rhy boeth neu oer. Y mae ystafell wely fwy lled-oer yn aml yn gwella cwsg pobl.
- Bod yn llwglyd neu'n sychedig.
- Bod â chlwt y mae angen ei newid.
- Cael breuddwydion drwg.
- Ymddygiad o ymofyn sylw.

Yr hyn a allai gynorthwyo

Gwnewch yr ystafell wely'n lle ymlaciol

Y mae'n cynorthwyo i wneud ystafell wely'r plentyn yn lle diogel, tawel a hyfryd i'r plentyn fod ynddi. Os gallwch, addurnwch mewn lliwiau gwelw, gan fod y rhain yn llai cynhyrffiol na lliwiau llachar. Osgowch ormod o ddodrefn a llawer o deganau a gemau cyffrous, ond cofiwch gynnwys ychydig o hoff luniau, posteri a theganau anwes. Lleihewch sŵn sy'n dod i mewn i'r ystafell gymaint â phosibl drwy osod gwely'r plentyn mor bell i ffwrdd o ffynonellau sŵn â phosibl.

Os yw'r ystafell wely'n rhy olau, ceisiwch â defnyddio llenni mewdol sy'n tywyllu ystafell i wneud yr ystafell yn dywyllach. Os yw'r plentyn yn gweld yr ystafell yn rhy dywyll, ceisiwch â defnyddio golau nos egwan. Y mae rhai plant yn teimlo'n fwy cyfforddus gyda phlanced tra bod yn amgenach gan eraill duvet. Y mae rhai plant yn ymateb i gerddoriaeth gefndirol sy'n tawelu i'w cynorthwyo hwynt i ymlacio. Y mae siopau teganau yn aml yn gwerthu lampau hwiangerdd sy'n darparu siapiau golau meddal gyda cherddoriaeth. Y mae lampau nos aromatherapi trydan hefyd wedi'u canfod i fod o gymorth gyda chreu amgylchedd ymlaciol i rai plant. Y mae yna dystiolaeth wyddonol y gall olew naws lafant a bergamot gynorthwyo gyda phroblemau cysgu. Canfyddwch pa un o'r rhain i gyd sydd fwyaf addas i'ch plentyn chi.

Sicrhewch fod y plentyn yn ystyried yr ystafell wely fel lle cyfforddus ac ymlaciol. Ceisiwch â pheidio ag anfon plentyn i'r ystafell wely yn ystod y dydd fel cosb. Ceisiwch â chanfod ffyrdd eraill o annog ymddygiad da. Y mae gan Cyswllt

Teulu daflen wybodaeth yn y Saesneg o'r enw '*Understanding Your Child's Behaviour*', a allai ddarparu syniadau.

Cadw dyddiadur cysgu

Fe all dyddiadur cysgu fod yn ddefnyddiol i gynorthwyo rhieni i ganfod yr hyn sy'n sbarduno ymddygiad cysgu gwael a'r hyn sy'n ymddangos fel ei fod yn cynorthwyo.

Fe allai dyddiadur cysgu gynnwys:

- Yr amser yr aeth y plentyn i gysgu a chyfnod o amseroedd yr oedd yn deffro yn ystod y nos.
- Nifer a hyd y cyntunau yn ystod y dydd i weld a yw cwtogi ar gyntunau a chadw'r plentyn yn effro am gyfnodau hwy yn ystod y dydd yn cynorthwyo.
- Y broses o baratoi'r plentyn ar gyfer gwely i ganfod a yw newidiadau i drefn arfer amser gwely yn gweithio'n dda.
- Fe allai meddyginiaeth ac amser y rhoddwyd meddyginiaeth ar wahanol adegau o'r dydd fod o gymorth.

Fe all y dyddiadur hefyd fod yn ddefnyddiol:

- I ddangos i weithwyr proffesiynol i'w cynorthwyo hwynt i ddeall difrifoldeb ymddygiad cysgu'u plentyn.
- I ddarparu tystiolaeth wrth wneud cais am fudd-daliadau, e.e. Lwfans Byw i'r Anabl.
- Fel cymhelliant gweledol fel y gall y plentyn gael ei wobrwyo os ydynt yn aros yn y gwely ac yn ceisio â chysgu.

Cael trefn arfer amser gwely reolaidd

Y mae yn wastad o gymorth cael trefnau arfer rheolaidd yn ymwneud â mynd i'r gwely fel bod y plentyn yn cynefino gyda'r drefn arfer ac yn gallu rhagweld yr hyn sy'n digwydd nesaf. Dewiswch amser da i ddechrau trefn arfer amser gwely newydd; er enghraifft, nid dim ond cyn mynd ar wyliau pan fydd y plentyn yn cysgu mewn amgylchoedd anghyfarwydd. Os yw aelodau eraill y teulu yn achlysurol yn paratoi'r plentyn ar gyfer y gwely, ceisiwch â sicrhau bod pawb yn dilyn yr un drefn arfer. Y mae o gymorth i:

- Cadw at amser gwely rheolaidd ar gyfer y plentyn a'i ddeffro ar yr un adeg bob bore.
- Cyfyngwch ar amseroedd cael cyntun yn ystod y dydd.
- Sicrhewch nad yw'r plentyn yn llwglyd amser gwely.
- Osgowch ddiodydd sy'n cynnwys llawer o siwgr a bwydydd sy'n llawn o ychwanegion yn ystod y dydd.
- Osgowch deledu, sgriniau cyfrifiadur neu *play stations* am o leiaf awr cyn amser gwely, gan y gall y goleuni o'r sgrîn darfu ar rythm cwsg normal y plentyn.

Y mae angen i'r drefn arfer gyd-fynd â bywyd teuluol beunyddiol ac yn un y mae'r plentyn yn ei ganfod yn bleserus. Yn nodweddiadol, fe allai'r drefn arfer gynnwys pedwar neu bump o weithgareddau llonyddol, megis:

- Amser ymlacio pan fo'r plentyn yn derbyn cymaint o sylw anrhanedig â phosibl. Osgowch weithgaredd sy'n cyffroi, megis chwarae garw neu chwedlau tylwyth teg brawychus.
- Bisged / diod laethog.
- Amser mynd i'r baddon.
- Tâp stori, cân neu gerddoriaeth.
- Ymdawelu yn y gwely – swatio yno gyda hoff degan – cusan nos da neu ymadrodd, e.e., “Nos Da, cysga'n dawel, welwn ni di yn y bore”. Y mae'r plentyn yn deall oddi wrth hyn ei bod hi'n amser ymdawelu a mynd i gysgu.

Y mae gwahanol bethau yn cynorthwyo gwahanol blant, ac y mae o gymorth gweld beth yw'r gorau i bob plentyn. Os yw'r plentyn yn cael anhawster cyfathrebu a/neu ddeall, yna fe ellir defnyddio lluniau, ffotograffau, symbolau neu rai gwrthrychau neilltuol, e.e. clustog doliau, i'w cynorthwyo hwynt i ddeall yr hyn a ddaw nesaf. Fe ellir hefyd ddefnyddio hoff deganau fel cymorth gyda threfn arfer amser gwely i gynorthwyo'r plentyn i ymgynefino ag ef.

Unwaith yn y gwely...

Y mae'n normal i bob plentyn ddeffro ychydig o weithiau yn y nos. Y peth gorau yw peidio ag aros gyda'r plentyn yn yr ystafell wely tan y byddant yng nghwsg. Fel hyn, y mae'r plentyn yn dod i arfer mynd i gysgu ei ben ei hun, nid yw'n disgwyl eich gweld chi os digwydd iddo ddeffro ac yn hytrach y mae'n dysgu mynd i gysgu ar ei ben ei hun.

Os yw'ch plentyn yn dod i'ch ystafell wely yn ystod y nos, fe allai caniatáu iddo ddod i'ch gwely fod o gymorth yn y byrdymor ond y mae'n dechrau arferiad hirdymor sy'n anodd ei waredu.

Cael gwared ag arferion drwg

Llefain i osgoi amser gwely

Weithiau, y mae plant yn llefain i gael sylw'u rhieni, oherwydd nad ydynt eisiau mynd i gysgu. Fe all fod yn anodd i rieni wybod a yw'r llefain oherwydd bod y plentyn mewn trallod neu dim ond ei fod eisiau sylw, yn enwedig os na all y plentyn siarad. Y mae rhai rhieni'n ei chael hi'n anodd iawn gadael i'w plentyn llefain, ond os ydynt yn mynd atynt y funud y mae'r llefain yn dechrau, y mae'r plentyn yn dysgu'n go fuan bod hon yn ffordd o osgoi amser gwely ac y mae'n dod yn ddigwyddiad cyson.

Y mae arbenigwyr ar gysgu yn hyrwyddo dau ddull o fynd i'r afael â'r math hwn o ymddygiad, ac fe wyddys fod y ddau ddull yn gweithio ac fe'u disgrifir isod.

Techneg 1 – Gadael i'r plentyn lefain

Fe ddylai'r dechneg hon ond cael ei cheisio ar ôl trafodaeth gydag ymwelydd iechyd neu weithiwr iechyd proffesiynol arall, yn enwedig pan fo ar y plentyn gyflwr meddygol neu angen ychwanegol arwyddocaol arall. Y mae rhieni yn aml yn gweld bod gadael i'w plentyn lefain yn ingol ac fe allai fod yn amgenach ganddynt y dechneg nesaf, er y gall gymryd hwy i weithio.

Y mae rhieni yn gadael i'r plentyn lefain tan y bydd y plentyn yn y pen draw yn dysgu nad yw llefain yn gweithio. Yr ychydig nosweithiau cyntaf y gwneir hyn, y mae'r plentyn yn debygol o lefain am hyd o amser eitha' maith. Hon yw'r ffordd gyflymaf o ddatrys y math hwn o ymddygiad ond cyn ceisio â gwneud y dull hwn, y mae ar rieni angen meddwl yn ofalus am y peth a chynllunio ar ei gyfer.

1. I ddechrau, fe all y llefain barhau am oriau, ond fe wna hyn wella fel yr â'r diwrnodau heibio. Fe all rhieni ddymuno dechrau'r dull hwn ar adeg pan nad yw tarfu ar aelodau eraill y teulu yn ormod o bryder; er enghraifft, yn ystod gwyliau'r ysgol. Fe all fod ar rieni hefyd angen cymryd camau ymarferol, megis rhybuddio cymdogion.

2. Fe all rhieni ganfod bod y dull hwn yn ingol iawn ac y mae arnynt angen bod yn sicr y gallant ei weithredu. Os yw rhieni'n anwybyddu'r llefain am, dyweder, hanner awr, ond wedyn yn ei chael hi'n amhosibl dioddef rhagor, y maent i bob diben yn addysgu'r plentyn bod llefain cyson yn talu.

3. Os oes gan y plentyn broblemau ymddygiad, y mae ar rieni angen gwybod y bydd y plentyn yn ddiogel. Fe allai fod arnynt angen paratoi'r ystafell wely a chael gwared ag unrhyw beth y gall y plentyn anafu'i hun arno, a defnyddio llidiart grisiau i rwystro'r plentyn rhag mynd i fannau eraill o'r tŷ. Y mae rhai rhieni, y mae gan eu plant ymddygiad heriol iawn, wedi gorfod troi at sgriwio'r dodrefn i lawr yn ei le.

Techneg 2 – Llefain dan Reolaeth

Os yw'r plentyn yn dechrau llefain, ewch i mewn ar ôl 2-5 munud (llai os yw'r llefain yn eu gofidio hwynt) a'u hail-dawelu hwynt yn dyner ond yn gadarn gyda chyn lleied o gyffwrdd â phosibl ac ailadrodd eich ymadrodd 'nos da'. Gadewch eto. Os yw'r llefain yn parhau, dychwelwch ar gyfnodau rheolaidd bob 2 - 5 munud ac ewch drwy'r un drefn arfer o ail-dawelu. Efallai y bydd yn rhaid i rieni fynd i mewn lawer gwaith yn y dechrau, ond fe wna hyn leihau bob tro tan y bydd y plentyn yn y diwedd yn mynd i gysgu ei hun.

Os daw'r plentyn allan o'r ystafell wely, ewch â hwynt yn syth yn ôl i'r gwely heb wneud cysylltiad â'r llygad na siarad ychwaith a'u hail-dawelu hwynt yn dyner

ond yn gadarn. Ailadroddwch eu hymadrodd 'nos da' a gadewch eto. Os dônt allan eto, ailadroddwch hyn.

Os yw'r plentyn eisiau chi yn yr ystafell

Os yw'ch plentyn wedi arfer â'ch cael chi yn yr ystafell wely pan ânt i gysgu, ac y mae'n gofidio'n fawr pan ydych yn ei adael, y mae o gymorth i'w gael i ymgynefino'n raddol i'r ffaith nad ydych chi yn yr ystafell. I ddechrau, eisteddwch wrth ei ochr ac osgowch fynd i'r gwely gydag ef neu'i anwesu i gysgu. Ceisiwch ag osgoi cysylltu â'r llygad ac unrhyw sgwrsio. Os ydych yn gweld hyn yn anodd, yna fe allai darllen llyfr neu gylchgrawn i chi'ch hun gynorthwyo.

Bob ychydig ddyddiau, cynyddwch yn raddol y pellter rhyngoch chi a'ch plentyn (e.e. eisteddwch wrth y gwely, eisteddwch ychydig ymhellach i ffwrdd, safwch yn y drws, safwch y tu allan i'r drws, ac yn y blaen) tan na fydd ar y plentyn eich angen mwyach i fod yno iddo fynd i gysgu.

Cofiwch fod yn amyneddgar a chadarn

Pa un bynnag o'r technegau hyn yr ydych yn ei defnyddio, y mae'n gyffredin i blentyn ddechrau gwella ac wedyn i'w ymddygiad waethygu. Y mae'n bwysig bod yn gadarn a glynu wrth y drefn arfer, ac fe fydd ei ymddygiad yn dechrau gwella eto. Neu fel arall, fe fydd y plentyn yn parhau i fod ag arferion drwg sy'n esgor ar chwilio am sylw yn gyson a gohirio amseroedd gwely.

Fe allai newid arferion amser gwely gymryd amser, ac fe allai ymddygiad y plentyn waethygu cyn y bydd yn gwella, ond os ydych yn dyfalbarhau, fe all gael buddion mawr i bawb.

Gwobrwywch ymddygiad da eich plentyn

Os yw ymddygiad neilltuol yn cael ei 'wobrwyo' mewn rhyw ffordd, y mae'n fwy tebygol o ddigwydd eto. Fe all gwobr fod yn unrhyw beth y mae'r plentyn yn ei weld yn hyfryd, megis canmoliaeth, diod, coflaid neu sylw. Y mae siartiau sêr yn un ffordd o wobrwyo ymddygiad da y mae plant yn aml yn ei hoffi. Gwnewch siart yn dangos holl ddiwrnodau'r wythnos, rhwch y siart yn y cartref ble y gall pawb ei weld a dangoswch ef i bobl sy'n ymweld. Bob diwrnod, fe roddir nod i'ch plentyn ac os ydyw'n ei gyflawni, fe roddir seren iddo/iddi. Ar y dechrau, dechreuwch gyda nodau syml, (e.e. mynd i'r ystafell wely pan ofynnir iddo/iddi) a gosod yn raddol nodau anos (e.e. aros yn y gwely unwaith y mae'r rhieni wedi gadael yr ystafell, aros yn yr ystafell wely drwy'r nos, ac yn y blaen). Unwaith y mae gan y plentyn nifer penodedig o sêr, fe'i gwobrwyir gyda gweithgaredd y mae'n ei fwynhau, e.e., taith i'r sinema neu i'r parc.

Cael cymorth

Y mae'r daflen wybodaeth hon wedi rhestru ychydig o syniadau a allai gynorthwyo, ond y mae yna ffynonellau eraill o gymorth a chefnogaeth ar gael.

- Fe all ymwelwyr iechyd a nyrsys cymuned yn aml ddarparu cyngor ynglŷn ag annog plant i gysgu.
- Fe allai'ch Meddyg Teulu neu bediatrydd hefyd fedru cynorthwyo, neu'ch cyfeirio chi at seicolegydd, seiciatrydd neu arbenigwr ar gwsg.
- Os ydych yn byw yn yr Alban, y mae'r elusen *Sleep Scotland* yn darparu gwybodaeth a gwasanaeth cynghori ar gwsg, fel ei gilydd, ar gyfer teuluoedd plant sydd ag anghenion ychwanegol sydd â phroblemau cysgu difrifol – gweler y manylion cysylltu isod.
- Y mae grwpiau cymorth cenedlaethol yn aml yn darparu gwybodaeth am gysgu ar gyfer teuluoedd plant y mae arnynt gyflyrau neilltuol. Fe restrir ychydig ohonynt isod, ac fe all Cyswllt Teulu ddarparu manylion eraill.
- Y mae llawer o deuluoedd yn canfod ei fod o gymorth siarad ag eraill sydd wedi cael, neu sy'n wynebu problemau cyffelyb. Fe all Cyswllt Teulu ddarparu manylion grwpiau cymorth lleol i rieni.
- Os tarfir ar eich cwsg yn barhaus, fe allwch ofyn am Asesiad Gofalwr oddi wrth y Gwasanaethau Cymdeithasol. Fe allant fedru darparu egwyl fer neu seibiant, ble y mae rhywun arall yn gofalu am eich plentyn am ychydig o nosweithiau fel y gallwch chi gael noson ddi-dor o gwsg. Y mae gan Cyswllt Teulu daflen wybodaeth o'r enw 'A Guide to Assessments and Services', sy'n rhoi mwy o fanylion am hyn.
- Os oes ar eich plentyn angen gofal a sylw yn ystod y noson oherwydd trafferthion cysgu, fe allwch fod yn gymwys am Lwfans Byw i'r Anabl (LBA) neu gyfradd uwch os ydych yn cael hwn eisoes. Cysylltwch â'n Llinell Gymorth am ragor o wybodaeth.

Cysylltiadau Defnyddiol

Cyswllt Teulu

Llinell gymorth radffon 0808 808 3555

yn agored Dydd Llun – Dydd Gwener, o 10.00 y bore tan 4.00 y pwnn, nos Lun o 5.30 y pwnn tan 7.30 yr hwyr.

Y maent yn cynnig gwasanaeth dehongli mewn mwy na 120 o wahanol ieithoedd.

E-bost: helpline@cafamily.org.uk

Gwefan: <http://www.cafamily.org.uk>

Cyfeiriad: 209-211, City Road,
Llundain EC1V 1JN.

Y mae'r **Gymdeithas Awtistig Genedlaethol** yn darparu gwybodaeth, cyngor a chefnogaeth i bobl yr effeithir arnynt gan Anhwylderau yn y Sbectwm Awtistig. Fe ellir lawrlwytho'u taflen wybodaeth, 'Helping your child with autism to sleep better', oddi ar eu gwefan.

Ffôn: 0845 070 4004

Dydd Llun – Dydd Gwener: 10.00 y bore – 4.00 y pwn

Y maent yn cynnig gwasanaeth dehongli mewn mwy na 120 o wahanol ieithoedd i alwyr sy'n defnyddio ffonau tirwifren yn y Deyrnas Unedig.

Gwefan: <http://www.nas.org.uk>

Cyfeiriad: 393, City Road, Llundain EC1V 1NG.

Y mae **Scope** yn darparu gwybodaeth a chyngor i bobl yr effeithir arnynt gan barlys yr ymennydd. Fe ellir lawrlwytho'u taflen wybodaeth, 'Sleep problems in children', oddi ar eu gwefan.

Rhadffon: 0808 808 33 33

9.00 y bore – 7.00 yr hwyr yn ystod dyddiau'r wythnos waith, a 10.00 y bore – 2.00 y pwn ddydd Sadwrn.

E-bost: response@scope.org.uk

Gwefan: <http://www.scope.org.uk>

Cyfeiriad: Scope Response,

Blwch Post 833, Milton Keynes MK12 5NY.

(Cofiwch gynnwys amlen wedi'u chyfeirio a'i stampio am atebiad, os gwelwch yn dda.)

Rhagor o Ddarllen

'The Good Sleep Guide for you and your baby'

Angela Henderson

Cyhoeddwyd gan ABC Health Guides 1997

Muir of Logie Farmhouse, Forres, Moray IV36 2QG.

Ffôn: 07020 922 750

'Sleep Better! – A Guide to Improving Sleep for Children with Special Needs'

V. Mark Durand

Paul H. Brookes Publishing Co 1998

'Solving Children's Sleep Problems: A Step by Step Guide for Parents'

Lyn Quine

Beckett Karlson (Huntingdon) 1997

'Solve Your Child's Problems: The Complete Practical Guide for Parents'

Y Dr Richard Ferber

Dorling Kindersley, Llundain 1986

Cysylltu â Ni

Ffoniwch Cyswllt Teulu:

0808 808 3555

Yn agored Dydd Llun – Dydd Gwener, 10.00 y bore – 4.00 y pwnn
a Dydd Llun, 5.30 y pwnn – 7.30 yr hwyr

Ni chodir tâl am eich galwad ffôn.

Yr ydym yn fodlon rhoi gwybodaeth i deulu, cyfeillion neu unrhyw un sy'n
adnabod y teulu'n dda.

Ar-lein:

<http://www.cafamily.org.uk>

<http://www.makingcontact.org>

Y mae'r daflen hon ar gael oddi wrth Cyswllt Teulu, wedi'i chyfieithu i amrywiol
ieithoedd.

Ionawr 07